

Aan de raad

Samenvatting:

Sinds 1 januari 2016 is de regionale samenwerking in Twente op een nieuwe leest geschoeid. De basis daarvoor is het in 2015 uitgebrachte rapport van de commissie Robben 'Samenwerken doen we zelf'. De centrale gedachte in het rapport is dat samenwerking iets van de gemeenten zelf moet worden en de sturing weer wordt teruggegeven aan de gemeenteraden en de colleges van B&W. In dat kader is onder andere ook afgesproken om de nieuwe wijze van samenwerken periodiek te evalueren. In de tweede helft van 2017 is dit door de Regio Twente opgepakt. De uitkomsten zijn medio januari aan de gemeenteraden van de 14 Twentse gemeenten gepresenteerd om hen in de gelegenheid te stellen over de evaluatie een zienswijze in te dienen. In dit raadsvoorstel staan we stil bij de uitkomsten van de evaluatie en de suggesties ter verbetering die naar aanleiding daarvan zijn gedaan. De voorstellen geven ons aanleiding een zienswijze bij de Regio neer te leggen.

Aanleiding:

In het najaar van 2015 hebben de gemeentebesturen van de Twentse gemeenten een vernieuwde gemeenschappelijke regeling voor de Regio Twente, Regeling Regio Twente, vastgesteld. Deze regeling is ingegaan op 1 januari 2016 en is gebaseerd op het rapport van de commissie Robben, 'Samenwerken doen we zelf' van april 2015, alsmede op de uitwerking daarvan via de Bestuurlijke oplegger van de voorzitter van de Regio Twente. In deze bestuurlijke oplegger is op enkele onderdelen afgeweken van de voorstellen van het rapport Robben.

Geïnspireerd door het rapport "Grip op regionale samenwerking; handreiking voor gemeenteraadsleden en griffiers", is in de Regeling Regio Twente een evaluatiebepaling opgenomen. Hierin staat dat aan het eind van de zittingsperiode van de gemeenteraad een evaluatie van de regeling plaatsvindt door het algemeen bestuur, gehoord de gemeenteraden. De evaluatie is in de tweede helft van 2017 vanuit de Regio Twente opgepakt. De basis is een onderzoek door Kennispunt Twente onder alle raadsleden, collegeleden, griffiers, gemeentesecretarissen, ambtelijke ondersteuners van Regio Twente en leden van de Twente Board, met daarop een korte reflectie van twee professoren van de Universiteit Twente. De onderzoeksvragen zijn:

- draagt de regionale samenwerking bij aan het realiseren van de 'Ambitie voor de Twentse overheid' zoals geformuleerd in het rapport 'Samenwerken doen we zelf'?
- voldoet het proces van de regionale samenwerking aan de behoeften van de betrokkenen?
- wat gaat nu goed en welke verbeterpunten worden gesignaleerd? En wat zijn op basis hiervan aanbevelingen?

De resultaten van de evaluatie zijn op 16 januari 2018 in een brief aan de gemeenteraden van de 14 Twentse gemeenten gepresenteerd. De raden kunnen tot 1 april 2018 over de evaluatie een zienswijze indienen bij het dagelijks bestuur van de Regio Twente.

Doelstelling:

Te komen tot een goede, toekomstgerichte, effectieve en democratisch gelegitimeerde samenwerking in Twente op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau.

Voorgestelde oplossingen:

De nieuwe regionale samenwerking functioneert nu twee jaar. Terugkijkend op de uitgangspunten waarop de vernieuwde samenwerking is gebaseerd uit (met name) het rapport van de commissie Robben ontstaat op basis van het onderzoek het volgende beeld. De Regio Twente werkt daarbij met een verkeerslichtrapportage (groen = behaald, oranje = gedeeltelijk behaald, rood = niet behaald).

1. Eigenaarschap van samenwerking bij gemeenten

Ten opzichte van de verplichte samenwerking onder de Wgr-plus wordt het eigenaarschap van de nieuwe samenwerking meer bij de gemeenten gelegd. Het initiatief voor en de sturing op de samenwerking moet uit de gemeenten zelf komen.

2. Ambitie is om Twente sociaal economisch verder te brengen

Onze gezamenlijke ambitie is om de regio sociaaleconomisch verder te brengen. Het doel is om Twente op lokaal en regionaal niveau te vitaliseren en onze inwoners een gezonde, veilige en sociaaleconomisch aantrekkelijke leefomgeving te bieden.

3. De samenwerking is een bevoegdheid van de colleges

Met het vervallen van de Wgr-plus is de overdracht van raadsbevoegdheden niet meer aan de orde. Daarom betreft de samenwerking alleen nog bevoegdheden van het college van burgemeester en wethouders.

4. Vergroten raadsbetrokkenheid bij bestuurlijke hoofdlijn

Hoewel het om een collegeregeling gaat wordt voor de raden een taak gezien met betrekking tot het sturen op de kaders van de samenwerking. Het gaat om het bepalen van de politiek-bestuurlijke hoofdlijnen van de samenwerking.

5. Portefeuillehouders in the lead

Het primaat van de samenwerking ligt niet bij het dagelijks bestuur, maar bij de overleggen van de portefeuillehouders. Deze overleggen kunnen verschillende functies hebben: collegiale uitwisseling (portefeuillehoudersoverleg), adviesfunctie (portefeuilleberaad) of besluitvormend (bestuurscommissie).

6. Het Twentebedrijf als landingsplaats

De ambtelijke samenwerking in Twente wordt voortgezet onder de werktitel Twentebedrijf. Het Twentebedrijf is de landingsplaats waar ondersteunende ambtelijke capaciteit gebundeld kan worden als de deelnemende gemeenten dat doelmatig vinden.

7. Rol gemeentesecretarissen

De secretarissen zien toe op het goed en efficiënt functioneren van het ambtelijk apparaat. Daarmee wordt een verbinding gelegd tussen het ambtelijk apparaat van Regio Twente en dat van de deelnemende gemeenten.

Gelet op de uitkomsten van het onderzoek komt de Regio Twente tot de volgende conclusies:

Wat is gelukt:

- De Twenteraad vergroot de betrokkenheid bij de werkzaamheden van Regio Twente. Ook stimuleert het informele contacten tussen raadsleden van verschillende gemeenten en geeft het kaders aan portefeuillehouders mee.
- Er wordt een meerwaarde gezien in de regionale samenwerking, het benoemen en realiseren van gemeenschappelijke belangen voor het bereiken van een hoger ambitieniveau en concrete resultaten. Door samen te werken zijn de Twentse gemeenten effectiever en zijn ze minder kwetsbaar dan wanneer gemeenten afzonderlijk opereren. Het bevordert het eensgezind optreden als regio Twente richting andere overheden en maatschappelijke partners.

En verder:

(code voor postverwerking)

- De realisatie van de regionale ambities van de wettelijke taken (Publieke Gezondheid en OZJT).
- De ambities zoals verwoord in de Agenda voor Twente zouden leidend moeten zijn bij de doorontwikkeling van de Twentse samenwerking.

Wat is niet gelukt:

- De voorgestane focus in de bestuurlijke overleggen is niet gerealiseerd. De bestuurlijke inspanning en bestuurlijke effectiviteit zijn niet met elkaar in balans.
- Regionaal 'wij-gevoel' wordt gemist. De balans is nu wat te veel doorgeslagen naar gemeentelijke autonomie, die een belemmering vormt voor het nemen van besluiten waarin heldere keuzes moeten worden gemaakt voor het realiseren van gezamenlijke regionale ambities.

En verder:

- De zichtbaarheid en rol van het presidium mag sterker. Het formuleren van richtinggevend-resoluties in de Twenteraad is de afgelopen periode gemist.
- De resultaten en effecten van de samenwerking zijn nog onvoldoende zichtbaar.
- Het Twentebedrijf is als zelfstandige bedrijfsvoeringsregeling niet van de grond gekomen, maar blijft beschikbaar voor samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering.
- De rol van het secretarissenberaad komt niet uit de verf.

Suggesties ter verbetering

Naar aanleiding van de hiervoor vermelde conclusies en bevindingen doet het dagelijks bestuur de volgende suggesties ter verbetering van de samenwerking:

1. Breng meer focus aan in de bestuurlijke overleggen en geef tegelijkertijd de mogelijkheid om meer trots te delen. Laat het dagelijks bestuur een voorstel hiervoor voorbereiden voor het algemeen bestuur. Neem in dit voorstel de Agenda voor Twente op in het basistakenpakket als onderdeel van sociaaleconomische structuurversterking. Betrek in het voorstel ook de mogelijkheid voor het laten vertegenwoordigen en het vraaggericht organiseren van ambtelijke ondersteuning.
2. Bespreek binnen het presidium van de Twenteraad:
  - de zichtbaarheid en versterking van de rol van het presidium richting de raden;
  - of en op welke wijze het aan de orde stellen van moties/resoluties kan worden bevorderd zoals recent over de dreigende sluiting van Siemens.
3. Om de resultaten en effecten van de samenwerking beter zichtbaar te maken, zoals dat nu gebeurt bij de Agenda voor Twente 2018-2022, gaan we in gesprek met de voor deze agenda ingestelde monitoringswerkgroep van raadsleden.
4. Los van Regio Twente is een discrepantie geconstateerd tussen collegeleden en raadsleden in de beoordeling over het afleggen van verantwoording over besluiten van de bestuurscommissies en het algemeen bestuur. Bespreek binnen de gemeenten tussen college en raad of dit verbeterd moet worden en indien dit het geval is, hoe.
5. Erken de belangrijke rol van de secretarissen bij de samenwerking in de regio en herijk hun positie.

Zienswijze

Vanaf 2016 is de samenwerking binnen Twente op een nieuwe leest geschoeid. Een nieuwe setting op basis van een collegeregeling met een algemeen- en dagelijks bestuur, een bestuurlijk model met portefeuillehouders in de lead en een Twenteraad. Die samenwerking is ook na twee jaar nog volop in beweging. De basis voor de samenwerking is het in 2015 uitgebrachte rapport van de commissie Robben 'Samenwerken doen we zelf'. Ook met de ervaringen van nu staan we nog altijd positief tegenover verdere samenwerking op Twents niveau – zowel bestuurlijk als

ambtelijk – en de aanpak zoals die in het rapport van de commissie Robben is verwoord. In de afgelopen jaren hebben we als Regio Twente ook duidelijke stappen in de goede richting weten te zetten. Toch overheerst het gevoel dat we met elkaar niet het maximale uit de samenwerking hebben weten te halen. Dat komt wellicht ook door het moeizame proces rondom de nieuwe Agenda voor Twente. Zoals de reflectie van de beide professoren van de Universiteit Twente ook aangeeft, is de nadruk op de gemeentelijke autonomie ten koste gegaan van een regionaal 'Wij-gevoel' en regionale slagkracht. Wij hopen dat met deze evaluatie, maar ook met de nieuwe Agenda voor Twente en de regionale samenwerkingsagenda, een impuls gegeven kan worden aan de verdere samenwerking.

Respons

Het is om die reden dan ook jammer dat de respons op de evaluatie beperkt is. De onderliggende vragenlijst is door 164 van de 454 personen ingevuld, dat is een respons van 36 procent. De resultaten moeten bij deze aantallen als indicatief worden beschouwd. Vooral onder raadsleden is de respons met 28% erg laag. Ook onder collegeleden is de respons met 56% duidelijk lager dan je vooraf zou mogen verwachten. Het gaat bij de nieuwe opzet van de Regio Twente immers om een zogenoemde collegeregeling, waarbij de portefeuillehouders in de lead zijn.

Opzet evaluatie

Wij kunnen ons in grote lijnen vinden in de opzet die voor de evaluatie van de Regeling Regio Twente is gekozen. Wel missen we in de aanpak de aandacht voor het functioneren van zowel het Algemeen Bestuur als het Dagelijks Bestuur. We hadden graag gezien dat ook daar tijdens de evaluatie naar was gekeken.

Focus in bestuurlijk overleg

Een gebrek aan focus in de bestuurlijke overleggen en daardoor een te grote bestuurlijke drukte herkennen wij over het algemeen niet. Wel is het beeld over de afgelopen periode natuurlijk sterk vertroebeld door de discussie over de nieuwe Agenda voor Twente. De voorbereiding heeft erg veel tijd gekost en is niet altijd even gelukkig opgepakt en verlopen. Wij vinden het daarom belangrijker om in de (kwaliteit van de) voorbereiding te investeren, dan in een andere opzet van het bestuurlijke overleg. De gedachte die in het onderzoek naar voren komt om een breed portefeuilleoverleg in te stellen rondom het kernthema Economie door samenvoeging van de overleggen Economie, Arbeidsmarkt, Vrijetijd, Recreatie en Toerisme en aandeelhouderschap Twente onderschrijven wij dan ook beslist niet. De beleidsvelden zijn te breed en te divers om in één commissie adequaat te kunnen behandelen.

Samenvoeging bestuurscommissies GGD en OZJT / Samen 14

Zoals ook al eerder aangegeven, zijn wij wel voorstander van samenvoeging van de bestuurscommissies GGD en OZJT / Samen 14 en die vervolgens onder te brengen in een zelfstandige gemeenschappelijke regeling. Dat bevordert naar ons oordeel de effectiviteit en slagvaardigheid in het handelen.

Agenda voor Twente in basispakket

Ook staan we positief tegenover het opnemen van de Agenda voor Twente in het basispakket van de Regio Twente. Economische structuurversterking was voor ons altijd een van de kerntaken van de regionale samenwerking en de karakterisering als 'coalition of the willing' heeft ons vanaf het eerste moment verbaasd. Als gemeente Hellendoorn hebben we daarom ook altijd aangedrongen op een gezamenlijke aanpak in dit dossier. Het opnemen van de Agenda voor Twente in het basispakket vraagt overigens wel een wijziging van de Regeling Regio Twente en daarmee om een unaniem besluit van alle colleges van burgemeester en wethouders. Om slagvaardig op te treden vinden we het wel belangrijk dat er voor de Agenda voor Twente een afzonderlijke bestuurscommissie blijft bestaan, waarbij besluiten over aanwending van publiek geld worden genomen door de bestuurscommissie en het algemeen bestuur.

Op het moment van schrijven is overigens nog altijd niet duidelijk of de gemeenten Rijssen-Holt en Almelo mee blijven doen aan de nieuwe Agenda voor Twente. De beide gemeenteraden hebben daarover nog geen definitief besluit genomen. Onze inzet blijft erop gericht om als 14

Twentse gemeenten gezamenlijk de schouders onder de nieuwe Agenda voor Twente te zetten. Voor het draagvlak van de plannen bij andere overheden en maatschappelijke organisaties is unanimitieit in de besluitvorming een belangrijke randvoorwaarde, zodat Twente eensgezind naar buiten kan treden!

Portefeuillehouders in the lead

Portefeuillehouders in the lead is een nieuw element in de samenwerking. Dit vraagt een goede afstemming en terugkoppeling binnen de colleges. Ook daarin zijn momenteel nog wel wat slagen te maken. Agendastukken worden maar al te vaak te laat aangeleverd om binnen gemeenten tot een goede oordeelsvorming, discussie en integrale advisering te kunnen komen. Dit komt de kwaliteit van de uiteindelijke besluitvorming binnen de Regio Twente niet ten goede. Dat laat onverlet dat we de ideeën van de commissie Robben op dit punt blijven onderschrijven.

Betrokkenheid gemeenteraden

Het presidium van de Twenteraad heeft zich tot dusver vooral gericht op de agendering en inhoudelijke invulling van de radenbijeenkomsten, waaronder het opzetten van een lijst met thema's die interessant zijn voor radenbijeenkomsten.

Wij denken dat het presidium, met ondersteuning van de griffiers, deze rol uitstekend invult.

We zijn van mening dat het presidium van de Twenteraad voorstellen kan doen om gemeenteraden meer en beter te betrekken bij de kaderstellende besluitvorming. Aan de portefeuillehouders blijft de taak hun gemeenteraden meer te betrekken bij de uitvoering.

Wij kunnen ons dan ook niet vinden in de suggestie die u terzake doet.

Als college van B&W proberen wij u als raad tijdig te betrekken bij de ontwikkelingen die in regionaal verband spelen. Zo zijn regionale zaken bij alle commissievergaderingen een vast agendapunt. Hoewel zaken natuurlijk altijd beter kunnen, denken wij ook hierin met elkaar een adequate wijze van werken te hebben ontwikkeld. Maar dat neemt niet weg dat wij openstaan voor verdere suggesties ter verbetering.

Effecten samenwerking beter zichtbaar maken

Net als bij de Evaluatie van de Agenda van Twente is het ook nu moeilijk om de resultaten van twee jaar samenwerking op Twents niveau adequaat inzichtelijk te maken. Bijvoorbeeld daar waar het gaat om de ambitie om Twente sociaal-economisch verder te brengen. Wij onderschrijven dan ook het voornemen om de resultaten en effecten van de samenwerking beter zichtbaar te maken, met inzet van de voor de Agenda voor Twente ingestelde monitoringswerkgroep van raadsleden.

Positie gemeentesecretarissen

Wij zijn terughoudend waar het gaat om de positie van gemeentesecretarissen. Bij de voorbereiding van de besluitvorming geven wij prioriteit aan de wijze waarop de ambtelijke overleggen op dit moment zijn georganiseerd op basis van vakinhoudelijke expertise. Een grotere rol daarin van het secretarissenoverleg komt voor ons gevoel de duidelijkheid niet ten goede. Wel zien wij een belangrijke rol voor de secretarissen weggelegd als het gaat om de verdere doorontwikkeling van de regionale samenwerking en op de momenten dat de besluitvorming binnen de Regio Twente de interne organisatie van gemeenten raakt.

Voor het overige kunnen wij ons vinden in de uitkomsten van de evaluatie.

Burger en overheidsparticipatie:

N.v.t.

Communicatie:

N.v.t.

Effecten meten:

(code voor postverwerking)

Conform de regeling Regio Twente wordt de regeling uiterlijk een maand voorafgaande aan het eind van elke zittingsperiode van de gemeenteraad geëvalueerd. Deze evaluatie geschiedt door het algemeen bestuur, gehoord de gemeenteraden van de 14 Twentse gemeenten.

Planning:

Uw raad heeft de mogelijkheid om tot 1 april 2018 over de evaluatie een zienswijze in te dienen bij het dagelijks bestuur van de Regio Twente. Mede aan de hand van de ingediende zienswijzen zal er na 1 april een definitief voorstel voor het algemeen bestuur van de Regio Twente worden gemaakt. Het voorstel staat geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 16 mei 2018.

Concept Besluit:

Samenvattend stellen wij u voor:

1. Kennisnemen van de evaluatie regeling Regio Twente en de daarop gebaseerde suggesties ter verbetering
2. In te stemmen met bijgaande concept-zienswijze

Nijverdal, 20 februari 2018

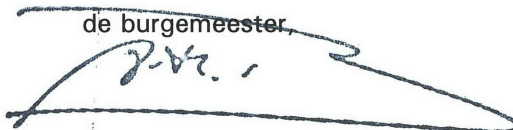
Burgemeester en Wethouders van Hellendoorn,

De secretaris

Drs. R.J.P. Willemsen, wnd.

de burgemeester

mevr. A.H. Raven BA,

Advies commissie(s):

De leden van de commissie abzm delen de opvatting dat het presidium met name een orgaan is bedoeld om de radenbijeenkomsten regio Twente voor te bereiden en niet het meest geëigende orgaan is om gemeenteraden meer en beter te betrekken bij de besluitvorming. Burgemeester Raven zegt toe om samen met de heer Scholten en de griffier de eerste twee zinnen onder het kopje 'Betrokkenheid gemeenteraden' daarop aan te passen.

Nr. 18INT00289

Nijverdal, 13 maart 2018

Aldus besloten,

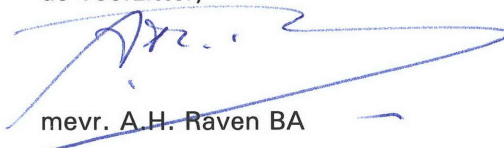
De raad van Hellendoorn,

De griffier

mevr. drs. K. Zomer

de voorzitter,

mevr. A.H. Raven BA

Bijlagen:

18UIT00579: Concept-brief zienswijze